

Leserombudet fastholder kritikken

Å være selvmordstruet er en like sterk eksistensiell erfaring som det å være etterlatt.

TEKST

Odd Volden

PUBLISERT 5. mars 2015

SELMORD OG PRESSEETIKK

PSYKOLOGTIDSSKRIFTETS LESEROMBUD HAR som oppgave å lese tids-skriftets journalistikk med et kritisk blikk. I min tekst i januarutgaven, der jeg tok for meg et bredt anlagt portrettintervju, hadde jeg tre anliggender: Jeg undret meg på om det kan være slik at psykologers antatte evner til å forstå og forklare andre mennesker, også kan gjøre at de blir «mestere i å forklare og forstå også egne liv». Slikt kan være imponerende, men også skape avstand.

Jeg var kritisk til at journalisten og tidsskriftet lot en etterlatts behov for å snakke om sorgen ved en pårørendes selvmord gå foran hensynet til den avdødes ettermæle.

«Hensynet til etterlatte må veies opp mot hensynet til avdøde»

Jeg pekte på at en tekst kan ha ulike leserkontrakter, og hevdet at også mennesker som er selvmordstruet, har krav på en leserkontrakt.

Harald Herrestad, styreleder i LEVE – Landsforeningen for etterlatte ved selvmord, kjenner seg ikke igjen i min kritikk. I et debattinnlegg i februarutgaven hevder han at Psykologtidsskriftet ved å trykke min tekst kan bidra til at andre psykologer som er etterlatte ved selvmord, ikke tør vise den samme åpenhet som det angjeldende intervjuobjektet.

Jeg er selvfølgelig enig med Herrestad at det i så fall vil være et tilbakeskritt. Men hensynet til etterlatte må altså veies opp mot hensynet til avdøde. En slik avveining er utvilsomt komplisert, men nettopp derfor er det helt nødvendig at vi som har vært eller er selvmordstruede, begynner å blande oss inn i debatten.

I 2008 holdt jeg et innlegg på et seminar, der Harald Herrestad var en av de andre innleiderne. I innlegget pekte jeg blant annet på det problematiske i at selvmordstruede mennesker har vært holdt utenfor den offentlige samtalen om selvmord. Vi har, år etter år, måttet se på at andre aktører – redaktører, psykiatere, selvmordsforskere og etterlatte – har hatt stålkontroll på det som ytres om selvmord i det offentlige rom.

Høsten 2014 trykket Aftenposten en kronikk skrevet av artisten Lene Marlin, og verden var plutselig ikke den samme. Marlin skriver: «(J)eg har innsett at jeg aldri blir helt ferdig med det. Det er en del av meg. Jeg lever med det hver dag og kommer til å bære det med meg for resten av livet.»

Det å være selvmordstruet, for ikke å snakke om det å faktisk ta sitt eget liv, må, med eller uten understatement, kunne sies å være en like sterk eksistensiell erfaring som det å være etterlatt. Jeg tenker at det er trist hvis Harald Herrestad og LEVE ikke innser dette, selv om det kanskje strengt tatt ligger utenfor leserombudets mandat å uttrykke en slik mening.

Som leserombud nøyer jeg meg med å fastholde mine poenger i den aktuelle teksten: Tidsskriftets journalister bør spørre seg selv om det kan kreve en spesiell årvåkenhet å portrettere psykologer. Tidsskriftet bør fortsette å reflektere over sine leserkontrakter. Å være selvmordstruet er en pris noen av oss betaler for eksistensen. Det burde ikke være veldig vanskelig for Psykologtidsskriftet å forholde seg til dette.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 52, nummer 3, 2015, side 238

TEKST

Odd Volden, brukeraktivist